

Història del món contemporani

La complexa realitat del món actual, sotmesa a canvis accelerats i a transformacions profundes derivades de l'aplicació de les noves tecnologies, dels progressos científics, de la globalització i de la interacció de fenòmens que s'esdevenen en marcs geogràfics allunyats del nostre entorn cultural però propers per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació, exigeix que en la formació de l'alumnat de batxillerat s'hagi de dedicar una atenció especial a la comprensió dels processos que han configurat la societat en què viu, a fi de prendre consciència d'aquesta realitat i, així, poder adoptar decisions personals raonades per contribuir de manera activa i responsable a la construcció del futur. Des d'aquesta perspectiva, la història del món contemporani permet entendre el present com una fase d'un procés inacabat, que es configura a partir d'elements del passat sobre els quals és possible actuar per modelar el futur.

Pel seu objecte d'estudi, pel seu mètode, i especialment per la seva funcionalitat com a disciplina científica, i pels valors que és susceptible de fer intervenir en el seu aprenentatge, la història del món contemporani col·labora en el procés de maduració intel·lectual i humana de l'alumnat. Aporta elements clau per ajudar l'alumnat a pensar històricament, potencia els valors de la solidaritat, de defensa de la llibertat i, també, els drets humans, la democràcia i la construcció de la pau. A través de la seva metodologia desenvolupa habilitats intel·lectuals pròpies del pensament abstracte i formal, com ara l'observació, la comprensió, l'anàlisi, la síntesi, l'argumentació, la interpretació i l'expressió sobre les estructures i els processos dels diversos entorns socials. També ajuda a establir els fonaments que capaciten l'alumnat per accedir a estudis humanístics i socials de nivell superior i a la contextualització de tots els altres, ja que d'alguna manera tot el present científic respira i s'explica per la seva pròpia història.

L'alumnat, en arribar al batxillerat fa molts anys que s'aproxima als continguts i al mètode de la història. Tant a l'etapa de l'educació primària com a l'educació secundària obligatòria, l'alumnat estudia aquesta disciplina i, de manera específica, a quart d'ESO s'analitzen els esdeveniments i els processos més rellevants de la història del món en els segles XIX, XX i XXI. En aquesta nova etapa educativa, l'èmfasi es posa en la consciència de la complexitat i la parcialitat de les aproximacions al passat per mitjà d'una posició crítica i alhora una sensibilització pel fet cultural que porti implícit el respecte vers la diversitat, el rebuig de la intolerància i la defensa decidida de l'equitat, la justícia i la llibertat. Caldrà en aquest punt considerar, fer visible i valorar la contribució de les dones en l'esdevenir històric, reflexionant sobre el procés de configuració dels papers socials assignats a les dones i els homes al llarg de la història i contribuint, en conseqüència, a una redefinició d'aquests rols en el marc d'una relació entre iguals.

Els objectius fixats, com veurem, desenvolupen les competències específiques de la matèria i col·laboren en el seu assoliment. En tots ells s'evidencia la construcció d'una comprensió de l'estructura global de la disciplina, alhora que es proposen finalitats explícites d'aprenentatge del mètode propi de la història, així com de la capacitat de comunicar aprenentatges i resultats de recerca.

S'insisteix de manera expressa en les capacitats d'identificació, anàlisi i interpretació d'esdeveniments i processos socials en el passat i, finalment, s'afegeix la dimensió ètica i d'autoreflexió sobre el propi procés d'aprenentatge. S'entén que les competències específiques no s'assoleixen si no es mobilitzen també en el procés didàctic els aprenentatges obtinguts per comprendre els problemes socials rellevants de l'actualitat analitzats des d'una perspectiva històrica. Per aquesta raó, el plantejament curricular dóna prioritat als continguts del segle XX. A més, així l'alumnat podrà contextualitzar millor els continguts de la matèria comuna d'història de segon curs.

Competències específiques de la matèria

Les competències específiques de la història del món contemporani són essencialment tres: la competència en la dimensió temporal de l'experiència social humana, la competència en la crítica de les fonts històriques i la competència social i cívica.

La competència en la dimensió temporal de l'experiència social humana implica que l'alumnat conegui, identifiqui i apliqui a les informacions i fonts històriques les convencions cronològiques habituals, les formes de la seva representació i les categories temporals del temps històric (successió, durada, simultaneïtat i ritme). Això suposa, d'una banda, l'establiment de relacions entre els precedents i els conseqüents dels períodes del passat que s'estudien, així com les seves possibles connexions amb el temps actual i, de l'altra, la iniciació en la capacitat de distingir i analitzar l'esdevenir històric de manera sincrònica, és a dir, la identificació de la interdependència dels diversos factors històrics (econòmics, socials, polítics i culturals) en estructures i processos històrics concrets. Pensar en el temps també implica pensar en l'espai i tenir capacitat per relacionar els fets que succeeixen en un àmbit local amb situacions més generals.

La competència en la crítica de les fonts històriques pretén que l'alumnat, a més dels discursos estructurats sobre períodes històrics que s'ofereixen al seu coneixement, verifiqui la seva veracitat a través de l'anàlisi de diverses fonts (textuals, icòniques, gràfiques, estadístiques, cartogràfiques, orals, etc.) i també que s'introdueixi alhora en el mètode de l'historiador intentant d'establir fets i interpretacions del passat a partir del contrast i la comparació de les fonts, dins d'algun dels models de la historiografia actual. En definitiva, es tracta que l'alumnat sigui capaç de mobilitzar els coneixements obtinguts i les tècniques apreses davant de fonts de naturalesa primària i secundària dels períodes estudiats que siguin diferents de les presentades en les sessions lectives. Amb aquest aprenentatge l'alumnat haurà de tenir les eines necessàries per accedir de manera lliure i crítica a fonts diverses i rigoroses per analitzar i comprendre la societat en què viu en la seva complexitat, interrogar-se sobre les causes dels problemes i plantejar possibles vies de solució.

La competència social i cívica es refereix al desenvolupament de la facultat de formar-se una consciència històrica, sentint-se participants de la construcció de la realitat social a través de les diferents generacions, i de tenir interès a preservar les memòries plurals dels diferents protagonistes del passat. El fet de

pensar-se com a éssers històrics implica saber-se membres d'un col·lectiu amb el qual es comparteix una història, un territori, unes tradicions i una determinada visió del món, oberta als altres. Aquesta competència implica, també, la comprensió i el respecte per la pluralitat i la diversitat social i cultural dins el marc de les institucions democràtiques. Aquestes capacitats tenen especialment raó de ser pel fet que s'orienta en un món globalitzat, complex i interconnectat, on cal cercar espais de referència comuns compatibles amb les diverses identitats personals i col·lectives. Finalment, la història ajuda al desenvolupament de la capacitat de previsió i adaptació als canvis, reforçant la voluntat de construir de manera activa societats futures més justes i equitatives.

Contribució de la matèria a les competències generals del batxillerat

La història del món contemporani, per la seva naturalesa, contribueix de manera notòria a les competències comunicatives comunes del batxillerat en la mesura que la verbalització, oral o escrita, i les formes d'explicació o exposició estructurades constitueixen un element formal tant per a les interrelacions com per a la construcció del coneixement de la disciplina. La història del món contemporani col·labora, també, en la competència en recerca i competència digital, en la mesura que planteja investigacions i resolució de problemes, dimensions comunes en la construcció d'un pensament crític i científic, i pot constituir un marc idoni per a la realització de treballs de recerca. També es pot afirmar que les formes de comunicació i d'obtenció de la informació precisen sovint la utilització de tecnologies d'informació digital i de mitjans audiovisuals per tal d'accedir a un ventall ampli d'informacions. Finalment, atès que la història implica la descripció i explicació dels fenòmens protagonitzats per persones i grups socials d'altres temps, facilita l'assoliment de la competència en el coneixement i la interacció amb el món, que es concreta en l'aproximació empàtica a altres cultures i èpoques sense pretendre interpretar el passat de manera acrítica des de la pròpia percepció.

Estructura dels continguts

La història del món contemporani, com ja s'ha indicat, aporta molts elements que contribueixen a la maduresa personal dels alumnes i a l'adquisició d'un bagatge instrumental en l'estudi i l'anàlisi de la història que els permetrà, en aplicar-lo, continuar aprenent.

Es proposa un bloc de continguts comuns on s'especifiquen les tècniques i les habilitats cognoscitives pròpies del mètode de la historiografia, d'alt valor intel·lectual i educatiu: les continuïtats i els canvis en l'esdevenir històric, la definició de problemes referits a un procés històric i la formulació d'hipòtesis de treball, l'obtenció, la interpretació i l'anàlisi crítica de la informació històrica a partir de l'ús de diverses tipologies de fonts i, finalment, l'elaboració de conclusions i explicacions coherents, tot emprant un llenguatge específic propi. L'aprenentatge d'aquestes estratègies es produeix de manera transversal al llarg de tots els temes, de manera que aquest bloc comú a la pràctica es treballa implicat en els altres blocs.

L'àmbit cronològic de la història del món contemporani se situa en els segles XIX i XX i el món actual. En el segon bloc de continguts es proposa l'estudi dels

fets i processos més rellevants del segle XIX: les transformacions polítiques i econòmiques que van posar fi a l'antic règim, la formació dels estats liberals, el desenvolupament del capitalisme industrial i la seva internacionalització, la gènesi de la societat burgesa i del moviment obrer, etc. Convé que aquest bloc no representi més d'un terç del conjunt del desenvolupament del currículum, i posar èmfasi en el segle XX, que constitueix realment la base de la contemporaneïtat.

El tercer i el quart bloc de continguts es dediquen a l'estudi en profunditat dels segles XX i XXI, a través de temes com les relacions internacionals i els grans conflictes bèl·lics, les crisis del liberalisme i l'ascens de l'irracionalisme al poder, el procés de democratització del sistema polític, la transformació dels antics imperialismes, la consolidació de les superpotències i la seva determinació en l'ordre internacional, els processos d'expansió i desintegració del denominat socialisme real, el creixement i els desequilibris econòmics, els canvis i les desigualtats socials, sense oblidar la incorporació plena de les dones en els camps econòmic i polític, l'impacte dels avenços científicotècnics en la societat de consum o la recent transformació cultural, entre altres. El cinquè bloc es dedica a l'estudi de la història més recent, amb l'objectiu que l'alumnat pugui comprendre la realitat més immediata i els problemes que l'envolten i sigui capaç de transferir coneixements del passat per interpretar el present.

Encara que l'enfocament temàtic considera principalment el nostre context més pròxim .l'uropeu i el món occidental-, una de les característiques distintives de la història contemporània és justament el seu abast mundial. Per comprendre les forces que modelen el nostre món convé adoptar una perspectiva on la dimensió internacional estigui present en l'anàlisi dels processos triats, quelcom que ajuda a comprendre els processos globals actuals.

Connexió amb altres matèries

Per arribar a comprendre els processos històrics de la contemporaneïtat cal establir relacions amb la geografia, el pensament, l'art o la literatura. Aquests aspectes, des de les posicions diferents dels seus estudis específics, ofereixen un suport inestimable a l'anàlisi globalitzadora de la història. És aquest horitzó integrador el que fa possible que l'aprenentatge d'aquesta matèria serveixi de marc a altres disciplines humanístiques, ja que l'objectiu últim del coneixement històric és l'explicació de la xarxa de relacions socials, econòmiques, de poder, dels costums i valors culturals i dels canvis produïts. En altres paraules, aquesta forma de coneixement proporciona el marc adequat perquè els aprenentatges assimilats en el conjunt de les disciplines adquireixin sentit i es configuren com un esquema temporal travat i coherent.

En la mesura que en els seus procediments utilitza la lectura de fonts gràfiques i estadístiques, així com d'escales gràfiques i numèriques de les fonts cartogràfiques i s'hi realitzen càlculs, la història del món contemporani requereix el coneixement matemàtic i hi col·labora. Per la necessitat d'utilitzar correctament els registres orals i escrits de la llengua catalana o castellana en la selecció, procés i comunicació de resultats, la història vehicula, estimula i consolida necessàriament l'assoliment de les competències lingüístiques

especialment pel que fa a la descripció, exposició, interpretació i argumentació. Finalment per a la utilització dels llenguatges icònics i audiovisuals tant en la lectura de les fonts com en la comunicació de resultats, la història col·labora tant en l'ús de les TIC i de la MAV com en les matèries relacionades amb el llenguatge plàstic i visual.

Consideracions sobre el desenvolupament del currículum

L'ensenyament de la història s'ha de basar en l'ús de fonts primàries i secundàries de tipologia diversa, per tal de proposar vies d'accés al coneixement, per processar-lo activament durant les sessions didàctiques i en els moments d'aprenentatge autònom i, finalment, per reforçar i per comprovar l'adquisició dels objectius didàctics proposats.

Convé evitar, doncs, tant com es pugui, l'abús de les classes expositives i, de manera especial, la transmissió tancada de les interpretacions dels fets. La història és, per naturalesa epistemològica, una ciència interpretativa i l'alumnat ha de contrastar opinions diverses i si s'adscriu a una d'elles ha de fer-ho de manera sòlidament argumentada. Cal tenir en compte que l'alumnat s'acosta a la valoració dels fets històrics, especialment els d'història més recent, no pas des del buit, sinó amb unes idees prèvies, ètiques i polítiques que sovint poden haver estat adquirides de manera acrítica. Per això resulta del tot important formar-se tant en la distinció entre els fets i les opinions com en la necessitat que les opinions en la interpretació històrica no siguin equiparables a intuïcions, sentiments o prejudicis sinó enunciats que han d'estar fonamentats en arguments ben construïts a partir de la crítica de fonts concretes. En definitiva, davant la història ja escrita, es proposa estimular una forma d'ensenyament que fomenti un aprenentatge que doni les eines a l'alumnat per accedir a les fonts de coneixement històric, per tal de dialogar amb el passat, interpretar-lo críticament i prendre consciència de les limitacions d'una disciplina que està contínuament en revisió.

Per aquest motiu, és important que l'alumnat conegui, analitzi i interpreti la gran diversitat de fonts de què disposem per a l'estudi de la història del món contemporani. A més de les que habitualment presenten els materials didàctics, cal potenciar el treball amb premsa, fonts d'arxiu, films documentals i de ficció-, textos literaris, obres d'art i fonts orals, de manera que poden proposar-se treballs de caràcter interdisciplinari. Aquesta matèria també ofereix un marc òptim per a la realització de treballs d'indagació, individualment o en grup, que impliquin la formulació d'hipòtesis, la recerca i anàlisi d'informació i la presentació de conclusions. Així mateix, cal tenir en compte l'aportació metodològica de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, que afecta la funció del professorat i l'aprenentatge de l'alumnat, reforçant la idea d'un aprenentatge més actiu i autònom, de manera individual i cooperativa, que possibilita la realització d'experiències en els camps de l'anàlisi social i la construcció de noves relacions socials, de la conservació i difusió del patrimoni històric i cultural i de la preservació de la memòria de la lluita per la democràcia.

Pel que fa a l'avaluació, és del tot recomanable practicar l'avaluació inicial .que pot consistir en un diàleg sobre el contingut de la unitat didàctica. per tal d'identificar les idees prèvies sobre les quals l'alumnat en construirà de noves a partir del discurs del professorat. Convé també practicar l'avaluació formativa a fi de seguir el procés d'aprenentatge de l'alumnat; en aquest cas poden ajudar l'anotació del grau d'assoliment dels objectius en les intervencions i exercicis de l'alumnat o bé la realització de petites proves de correcció objectiva; finalment cal procedir amb regularitat a l'avaluació sumativa, seguint dos principis fonamentals. En primer lloc l'activitat d'avaluació ha de ser similar a les activitats proposades per a l'aprenentatge; i, en segon lloc, ha de referir-se a un o més objectius didàctics prèviament coneguts per l'alumnat. És important que l'alumnat, abans de procedir al procés d'aprenentatge d'una unitat didàctica, conegui els objectius que es proposa assolir el professorat i que aquest marqui clarament el grau de complexitat que es demana i la forma o tipus com aquest coneixement s'ha de mostrar, de manera que els recursos i activitats d'avaluació siguin coherents amb la metodologia de treball a l'aula. També cal diversificar els instruments d'avaluació per tal d'interpretar i valorar des de diferents punts de vista i contextos l'assoliment dels objectius.

OBJECTIUS

La matèria d'història contemporània del batxillerat té com a finalitat el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Conèixer i analitzar, situant-los adequadament en el temps i l'espai, els fets i esdeveniments rellevants de la història del món contemporani -segles XIX, XX i XXI-, valorant la seva significació històrica i les seves repercussions en el present.
2. Comprendre i interrelacionar alguns dels principals processos econòmics, socials, polítics, culturals i tecnològics que configuren la història recent, identificant els seus trets més significatius i les seves interrelacions, i analitzant els factors que els han conformat.
3. Adquirir una visió global del món contemporani que, conjugant la dimensió local i internacional en l'explicació dels processos, faciliti l'anàlisi de les situacions i dels problemes del present, considerant tant els antecedents històrics com les relacions d'interdependència.
4. Valorar la història com a disciplina i l'anàlisi històrica com un procés en constant reelaboració, i emprar el coneixement històric per argumentar les pròpies idees i revisar-les de manera crítica, tenint en compte noves informacions i superant estereotips i prejudicis.
5. Buscar, seleccionar, interpretar i contrastar informació procedent de diverses fonts històriques i la proporcionada pels mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació, tractar-les de manera convenient per tal d'establir hipòtesis de treball i elaborar explicacions històriques aplicant el vocabulari específic de la història contemporània amb precisió i rigor.
6. Realitzar activitats d'indagació i síntesi en què s'analitzi, contrasti i integri informació diversa, valorar el paper de les fonts i els diferents punts de vista

dels historiadors, i comunicar el coneixement històric adquirit per mitjà de diversos suports i amb el rigor intel·lectual requerit.

7. Mantenir una actitud solidària davant els problemes socials del món d'avui, tot rebutjant les desigualtats i la intolerància i valorant la pau, els drets humans i la democràcia com a drets fonamentals de tots els éssers humans.
8. Desenvolupar un pensament crític i creatiu, analitzant els problemes socials rellevants i proposant solucions i alternatives a través del diàleg, l'empatia i la cooperació.

CONTINGUTS

Continguts comuns per a tots els blocs

- Localització en el temps i en l'espai dels processos, estructures i esdeveniments més rellevants de la història del món contemporani. Utilització de la representació gràfica del temps històric pel que fa a successions i simultaneïtats. Identificació de continuïtats i canvis en la successió de diversos períodes o moments històrics.
- Identificació dels components econòmics, socials, polítics i culturals que intervenen en els processos històrics i anàlisi de les interrelacions que s'hi donen per tal d'elaborar explicacions sobre els fets.
- Identificació de les causes i les conseqüències dels fets històrics i dels processos d'evolució i de canvi que són rellevants per a la història del món contemporani i en la configuració del món actual.
- Valoració del paper dels homes i les dones, individualment i col·lectiva, com a subjectes de la història i exercitació de l'empatia històrica.
- Recerca, obtenció i selecció d'informació a partir de fonts diverses (documents històrics, textos historiogràfics, fonts iconogràfiques, informació proporcionada pels mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació, etc.) Processament i interpretació de la informació obtinguda, tot comprovant la validesa de les hipòtesis formulades.
- Realització de treballs de síntesi o d'indagació, emprant informació de fonts històriques diverses, analitzant-la, contrastant-la i valorant les diferents interpretacions; i comunicació dels resultats d'una recerca individual o en grup. combinant diferents formes d'expressió, incloses les possibilitats que proporcionen les TIC, i fent un ús correcte del llenguatge i del vocabulari històric pertinent.
- Valoració dels drets humans i rebuig de qualsevol forma d'injustícia, discriminació, domini o genocidi. Assumpció d'una visió crítica vers les situacions injustes i valoració del diàleg i de la recerca del consens per a la resolució de conflictes.

Transformacions en el segle XIX

- Anàlisi i sistematització de les principals transformacions econòmiques, socials, culturals i polítiques operades a Europa a finals del segle XVIII i primeries del XIX com a punt de partença de l'evolució històrica posterior, fent referència als principis i característiques bàsiques de l'Antic Règim. Valoració argumentada de les continuïtats i canvis respecte de l'Antic Règim.
- Identificació i anàlisi, a partir de fonts textuais, dels canvis polítics derivats dels valors de la independència dels Estats Units i de la Revolució Francesa; així com dels trets bàsics de les tres línies polítiques i ideològiques bàsiques del segle XIX: absolutisme, liberalisme i nacionalismes.
- Descripció i explicació dels aspectes més importants del procés d'industrialització, especialment de la segona fase de la Revolució Industrial i de les seves conseqüències socials.
- Caracterització de l'origen i l'evolució del moviment obrer durant el segle XIX. Comparació de les dues grans línies ideològiques del moviment obrer (socialisme i anarquisme) a partir de diferents fonts documentals.
- Establiment de la causalitat múltiple del fenomen colonial del segle XIX, Descripció, anàlisi, caracterització i sistematització dels principals imperis colonials a partir de diverses representacions cartogràfiques.
- Explicació de la interrelació entre l'imperialisme, l'expansió colonial i la cursa d'armaments produïda abans de la Primera Guerra Mundial.

L'època dels grans conflictes internacionals (1914-1945)

- Establiment, identificació i anàlisi de les causes i les conseqüències de la Primera Guerra Mundial. Descripció dels trets bàsics de l'evolució del conflicte. Anàlisi i valoració del procés d'organització de la pau, per mitjà dels textos legals més rellevants.
- Descripció de la nova situació política i territorial d'Europa i de la nova organització econòmica mundial sorgida després de la Primera Guerra Mundial, especialment pel que fa als factors de declivi del “vell continent”.
- Anàlisi i sistematització dels processos polítics i socials que van derivar en les revolucions russes de 1917 i la posterior formació de l'URSS.
- Identificació, anàlisi i valoració de les característiques de les dictadures totalitàries dels estats feixistes dels anys trenta per mitjà de l'anàlisi i valoració d'algunes de les seves fonts documentals més representatives.
- Identificació i explicació de les manifestacions externes i de l'abast del crac del 29, les alternatives intervencionistes i la definició del nou model neocapitalista per mitjà de l'anàlisi de dades estadístiques i gràfics. Establiment de relacions entre la crisi econòmica i l'auge dels feixismes.

- Anàlisi de l'evolució de les mentalitats i de la condició femenina en el període d'entreguerres a partir de fonts i documents de caràcter literari, filosòfic i artístic de l'època i establiment de les relacions explicatives pertinents amb el context històric general.
- Identificació de les relacions internacionals, tot establint les causes de la Segona Guerra Mundial i les seves conseqüències. Descripció, a partir de fonts diverses, de la situació de la població civil durant la contesa. Explicació de l'holocaust i valoració de la cultura de la pau, entesa com l'absència de violència en totes les seves formes: guerra, injustícia i vulneració dels drets humans.

El món durant la segona meitat del segle XX

- Identificació i explicació de la influència de les dues potències hegemòniques en finalitzar la Segona Guerra Mundial. Establiment de les causes de la formació de blocs i de la guerra freda, analitzant els principals conflictes de la guerra freda.
- Anàlisi de l'evolució política i econòmica dels dos blocs fins a l'esfondrament del comunisme a l'Europa de l'est.
- Identificació i explicació de les causes del procés de descolonització. Situació cronològica i geogràfica dels nous espais i sistematització de la seva evolució històrica, tot identificant els principals conflictes culturals, econòmics, socials i polítics.
- Explicació dels diferents estadis de desenvolupament a escala mundial, tot manifestant una actitud crítica envers les desigualtats del món.
- Identificació de l'origen i de les principals etapes de la construcció de la Unió Europea. Descripció dels principals organismes, institucions i polítiques desenvolupades i identificació dels nous reptes.
- Identificació de les funcions d'algunes organitzacions supranacionals, tot valorant críticament, i a partir de determinades actuacions, la seva significació i el paper que juguen en les relacions internacionals.
- Anàlisi i sistematització dels principals canvis científicotècnics i la seva influència en l'economia i en la vida quotidiana de les societats. Anàlisi de l'evolució de les mentalitats, costums i creences. Valoració de l'evolució de la condició femenina, identificant assoliments i reptes pendents i rebutjant situacions de violència de gènere.

El món actual

- Localització i caracterització dels principals centres de poder polític i econòmic del món actual. Anàlisi crítica del nou ordre mundial. Identificació dels reptes de les democràcies actuals, valoració de la necessitat de preservar la memòria històrica de la lluita per la democràcia i reconeixement de les diverses formes de participació ciutadana.

- Identificació dels focus de conflicte del món actual, tot relacionant les seves causes amb els factors històrics, anàlisi de situacions concretes d'injustícia, desigualtat i discriminació i coneixement dels mecanismes per combatre l'incompliment i violació dels drets humans. Valoració del diàleg i la cooperació com a formes pacífiques de resolució dels conflictes.
- Caracterització i explicació de la distribució actual de .l'Estat del benestar.. Identificació, anàlisi i valoració argumentada de la desigualtat al món, tot destacant les seves causes i les seves repercussions.
- Anàlisi i valoració de l'impacte del desenvolupament científic i tecnològic i de la importància dels mitjans de comunicació en el món actual, tot destacant la incidència en les formes de vida, costums i mentalitats.
- Anàlisi i valoració argumentada del fenomen de la globalització i les seves conseqüències. Identificació dels nous reptes i plantejament de solucions alternatives, des d'una actitud dialògica i en coherència amb els principis bàsics de convivència i respecte per la pluralitat.

Connexió amb altres matèries

Història

- Localització en el temps i en l'espai dels processos, estructures i esdeveniments rellevants d'època contemporània a escala local, europea i mundial.

Filosofia i ciutadania

- Caracterització del poder polític, l'estat de dret i la democràcia.

Història de la filosofia

- Valoració dels corrents filosòfics en la construcció dels valors individuals i socials d'època contemporània.

Ciències per al món contemporani

- Avenços científicotècnics, societat de consum i impacte mediambiental.

Àmbit de llengües. Cultura audiovisual

- Ús de tècniques i estratègies per organitzar i sistematitzar la informació.
- Elaboració del discurs propi de la història a partir de les competències lingüístiques orals i escrites (descripció, explicació, justificació interpretació i argumentació) i de llenguatges icònics i audiovisuals.

Geografia. Economia

- Anàlisi de l'evolució històrica de l'economia mundial a partir de la interpretació dels principals indicadors socioeconòmics. Anàlisi dels fenòmens des de diverses escales geogràfiques.

- La globalització econòmica i les seves conseqüències. Les institucions supraestats (europees i mundials) que determinen polítiques econòmiques i socials.
- Les grans àrees socioeconòmiques i geopolítiques, els nous centres de poder i els desequilibris.

Història de l'art. Història de la música i la dansa. Literatura universal

- Context històric dels moviments estètics i literaris d'època contemporània.

Matemàtiques aplicades a les ciències socials

- Obtenció i interpretació de fonts gràfiques i estadístiques aplicades a l'anàlisi de fenòmens històrics.

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Identificar i caracteritzar, a partir de l'anàlisi i interpretació de diverses fonts, els canvis i les continuïtats en relació amb l'Antic Règim produïts a Europa a l'inici de l'època contemporània.
2. Sintetitzar els aspectes més rellevants de la segona fase de la Revolució Industrial i algunes de les seves conseqüències socials i ideològiques (aparició i evolució del socialisme i l'anarquisme). Comparar i diferenciar els pensaments anarquista i socialista.
3. Identificar les causes i les conseqüències del fenomen colonial i localitzar-lo a grans trets a través de representacions cartogràfiques.
4. Descriure a grans trets l'evolució de la Primera Guerra Mundial i valorar de manera argumentada les seves conseqüències, inclosa l'organització de la pau. Identificar els trets bàsics del procés que va portar a les revolucions russes de 1917 i indicar les conseqüències que se'n van derivar, en relació amb la creació del primer estat socialista: l'URSS.
5. Descriure i analitzar, a través de fonts estadístiques i gràfiques, l'evolució econòmica del període d'entreguerres. Relacionar la crisi econòmica dels anys trenta i l'ascens dels feixismes. Resumir les característiques bàsiques dels feixismes i saber relacionar-los amb l'esclat de la Segona Guerra Mundial.
6. Identificar, analitzar i interpretar algunes informacions procedents de fonts històriques diverses (textuals, estadístiques, iconogràfiques, filmiques, orals, etc.) per tal de realitzar treballs d'indagació sobre la situació de la població civil durant la Segona Guerra Mundial. Identificar i analitzar les causes que van provocar la formació de blocs a la fi de la Segona Guerra Mundial, i explicar i valorar els trets bàsics de la seva evolució durant la segona meitat del segle XX fins a l'esfondrament del comunisme a l'Europa de l'est.
7. Identificar els factors que van afavorir el procés de descolonització i establir les possibles relacions entre l'experiència colonial i la situació actual

d'alguns països que va experimentar processos de colonització, en un món interrelacionat.

8. Sintetitzar les principals etapes del procés de construcció de la Unió Europea, identificar les seves institucions i funcions i valorar críticament el seu paper en el context europeu i a escala internacional, així com el desenvolupat per altres institucions d'àmbit supranacional.
9. Sintetitzar, a partir de l'anàlisi i interpretació de fonts primàries i secundàries, l'evolució de la condició femenina, i identificar les grans línies de l'evolució de les mentalitats i costums socials de la història contemporània.
10. Identificar i caracteritzar algunes transformacions polítiques, econòmiques, socials i culturals que s'han produït en les últimes dècades, valorant l'existència de nous centres de poder a la vegada que l'impacte de la globalització en les esferes política, econòmica i cultural. Valorar la incidència de l'impacte científic i tecnològic i el seu desigual repartiment.
11. Analitzar algun conflicte de finals del segle XX, o bé d'actualitat, tenint en compte la dimensió internacional, a partir de la informació dels mitjans de comunicació social, valorant críticament els diversos enfocaments, cercant els seus antecedents i les seves explicacions històriques, argumentant les pròpies idees com a individu social que viu en un temps i espai concrets i valorant la resolució pacífica dels conflictes.